Lietas arhīva Nr. 1A-0107-20/31
ECLI:LV:ZRT:2020:0512.1A73010720.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Dobelē 2020. gada 12. maijā

Zemgales rajona tiesa, tiesnese Inga Putra,
rakstveida procesā izskatīja administratīvā pārkāpuma lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz SIA "Fittero" sūdzību par Valsts policijas Galvenās Kārtības policijas pārvaldes 2019. gada 28. novembra lēmumu Nr. 20/3/3-2861.

Aprakstošā daļa

[1] 2019. gada 6. novembrī Valsts policijas Galvenās Kārtības policijas pārvaldes amatpersona sastādīja administratīvā pārkāpuma protokolu-lēmumu Nr. CN 00018034 par to, ka 2019. gada 8. oktobrī plkst. 16.28 Salaspils novadā, autoceļa Rīga-Daugavpils-Krāslava-Baltkrievijas robeža (Patarnieki) (A6) 23,8. km (virzienā uz Ogri) pārvietojās transportlīdzeklis /TL marka/, valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, neievērojot Autoceļu lietošanas nodevas likuma 2. panta pirmās daļas prasības. Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[40] panta otro daļu, SIA "Fittero" piemērots administratīvais sods 500 *euro*.

SIA "Fittero" pārstāvis /pers. C/ protokolu-lēmumu pārsūdzēja augstākā iestādē.

[2] Ar Valsts policijas Galvenās kārtības policijas pārvaldes 2019. gada 28. novembra lēmumu Nr. 20/3/3-2861 amatpersonas lēmums atstāts negrozīts, bet sūdzība noraidīta.

Pārsūdzētais lēmums pamatots šādi.

Nodevu maksā par valsts galveno un reģionālo autoceļu posmu lietošanu (izņemot to šķērsošanu krustojumos un lietošanu apdzīvotās vietās) ar kravas transportlīdzekļiem, kuru pilna masa ir lielāka par 3000 kilogramiem, un kravas transportlīdzekļiem un to sastāviem, kuru pilna masa ir lielāka par 3500 kilogramiem

Normatīvajos aktos noteiktā kārtībā pārkāpums fiksēts ar autoceļa lietošanas nodevas samaksas kontroles sistēmu *TOLLCHECKER ROADSIDE* Nr.GX019884. Sistēma reģistrē transportlīdzekļu raksturlielumus, salīdzina tos ar maksājumu datiem. Ja transportlīdzeklim par valsts autoceļa posma lietošanu nav samaksāta autoceļu lietošanas nodeva, tiek piemērots administratīvais sods.

No kontroles sistēmas iegūtā attēla redzams, ka 2019. gada 8. oktobrī plkst. 16.28 pārkāpums fiksēts transportlīdzeklim /TL marka/, valsts reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/. Tas ir kravas transporta furgons, kura pilna masa ir 3500 kg.

Par valsts galvenā autoceļa (A6) Rīga-Daugavpils-Krāslava-Baltkrievijas robeža (Patarnieki) lietošanu no 0,0. km līdz 306,5. km ir jāmaksā nodeva. Autoceļu lietošanas nodevu maksā mehāniskā transportlīdzekļa īpašnieks, turētājs vai pārvadātājs Ministru kabineta noteiktajā kārtībā.

Ministru kabineta 2014. gada 26. maija noteikumu Nr. 272 "Autoceļu lietošanas nodevas maksāšanas, iekasēšanas un administrēšanas kārtība" 2. punkts noteic, ka **nodevas maksājumu veic *pirms* noteiktā valsts galvenā autoceļa posma lietošanas uzsākšanas.**

Atbilstoši reģistrā fiksētajai informācijai, autoceļu lietošanas nodevas maksājums par transportlīdzekli veikts par periodu no 2018. gada 28. jūnija līdz 2019. gada 27. jūnijam, nākamais maksājums veikts par periodu no 2019. gada 29. oktobra plkst. 8.15 līdz 2019. gada 30. oktobrim plkst. 8.14. Par ceļa lietošanu 2019. gada 8. oktobrī maksājums nav veikts.

Saskaņā ar Ceļu satiksmes likuma 25. panta trešo daļu transportlīdzekļa vadītājam **ir pienākums pārliecināties,** vai ir samaksāti tie normatīvajos aktos noteiktie nodokļi vai nodevas, **kas maksājami pirms dalības ceļu satiksmē. Šajā lietā** vadītājs pirms dalības ceļu satiksmē pa autoceļu A6 nepārliecinājās, vai ir samaksāta autoceļu lietošanas nodeva.

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 238.[1] pantā noteiktais termiņš ir ievērots, lietvedība ir uzsākta triju darba dienu laikā pēc visu ziņu saņemšanas. Pārkāpuma fiksēšanas brīdis ar speciālo kontroles sistēmu nav ziņu saņemšanas brīdis iestādē.

Arī Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 270. panta trešā daļa nav pārkāpta, jo gadījumos, kad pārkāpums fiksēts ar tehnisko līdzekli, neapturot transportlīdzekli, nav iespējams uzreiz pieņemt lēmumu par personas saukšanu pie administratīvās atbildības. Informāciju, kas saņemta no tehniskajiem līdzekļiem, nodod apstrādei VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija", kas informāciju apstrādā un nosūta to tālāk Valsts policijai izvērtēšanai un lēmuma par administratīvā soda piemērošanu pieņemšanai. Ir ievērots arī Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 37. pantā noteiktais lietvedības uzsākšanas termiņš seši mēneši.

Uz sūdzībā norādīto, ka *nav pieļaujama SIA "Fittero" vairākkārtēja sodīšana par vienu un to pašu pārkāpumu,* norādāms, ka uz šo lietu nav attiecināms Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 239. panta 8. punkts, kas noteic, ka lietvedība jāizbeidz, ja par to pašu faktu attiecībā uz personu, kuru sauc pie administratīvās atbildības, jau ir kompetentas institūcijas (amatpersonas) lēmums par administratīvā soda uzlikšanu vai neatcelts lēmums par administratīvā pārkāpuma lietas izbeigšanu, kā arī ja par šo faktu ir uzsākts kriminālprocess.

Lietvedība veicama un sods uzliekams stingri saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteikto. Kodekss neparedz vairākus pārkāpumus atzīt par vienu pārkāpumu, gluži pretēji, saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 35. panta pirmo daļu gadījumā, ja viena persona ir izdarījusi divus vai vairāk administratīvos pārkāpumus, administratīvais sods tiek uzlikts par katru pārkāpumu atsevišķi.

No sūdzības redzams, ka *līdz 2019. gada 27. novembrim par laika periodu no 2019. gada 1.oktobra līdz* 2019. *gada 29. oktobrim saņemti jau četri administratīvā pārkāpuma protokoli-lēmumi par identisku pārkāpumu. Šie* **pārkāpumi nav konstatēti vienlaicīgi,** turklāt par katru no tiem **citā laikā ir ierosināta atsevišķa lietvedība,** līdz ar to administratīvie pārkāpumi ir atsevišķi pārkāpumi, kas konstatēti atsevišķi un par kuriem sodi uzliekami atsevišķi. Lūgums *apvienot vienā lietvedībā visas lietvedības, kas ierosinātas attiecībā par autoceļu lietošanas nodevas nesamaksāšanu par mikroautobusu /TL marka/laika posmā no 2019. gada oktobra,* nav pamatots. Katru reizi no jauna izmantojot valsts galveno autoceļu posmu bez samaksātas nodevas, tiek pārkāptas likuma prasības un tiek izdarīts administratīvais pārkāpums, par ko atbildība paredzēta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[40] panta otrajā daļā.

Par pārkāpumu, kas fiksēts ar tehniskajiem līdzekļiem, neapturot transportlīdzekli, personai uzliek sankcijā paredzēto minimālo naudas sodu, kāds

paredzēts pārvadātājam, līdz ar to lietderības apsvērumu padziļināta izvērtēšana un iekļaušana lēmumā nav mērķtiecīga, jo nav iespējams mīkstināt administratīvo sodu.

Sūdzībā atsauces uz Administratīvā procesa likumu nav korektas, jo administratīvo pārkāpumu lietās netiek piemērots Administratīvā procesa likums.

[3] SIA "Fittero" vērsusies tiesā un augstākas iestādes lēmumu pārsūdzējusi. Sūdzība pamatota šādi. SIA "Fittero" ir mazais uzņēmums, kas nodarbojas ar vārtu un pacelšanas mehānismu ražošanu no 2004. gada, savā darbībā ievēro normatīvo aktu prasības. Saimnieciskajā darbībā tiek izmantoti seši kravas mikroautobusi, pieciem nodeva tiek maksāta uz gadu gada sākumā. Mikroautobuss /TL marka/ir iegādāts 2018. gada vidū, un nodeva tika samaksāta uz gadu gada vidū. Pēc viena gada tika aizmirsts samaksāt nodevu, jo bija pierasts, ka par transportlīdzekļiem to maksā gada sākumā.

Pārkāpums fiksēts 2019. gada 8. oktobrī, bet lēmums pieņemts tikai 2019. gada 6. novembrī. Laika posmā no 1. līdz 28. oktobrim ne no Valsts policijas, ne no Ceļu satiksmes drošības direkcijas nav saņemta informācija par izdarīto pārkāpumu. Saņemot pirmo lēmumu, nodeva nekavējoties samaksāta.

Par konkrēto transportlīdzekli 2019. gada oktobrī saņemti deviņi protokoli-lēmumi, par katru sods 500 *euro*, kopā 4500 *euro*. Sods ir nesamērīgi liels un neatbilst izdarītā pārkāpuma smagumam.

Lēmumā iestāde nepamatoti atsaucas uz apstākļiem, ka administratīvo pārkāpumu lietvedībā nav piemērojami Administratīvā procesa likumā ietvertie tiesību principi. Sūdzībā izteikti prasījumi apvienot visas deviņas lietvedības, atcelt pārsūdzēto lēmumu un pieņemt vienu taisnīgu un samērīgu lēmumu.

Motīvu daļa

[4] Pēc SIA "Fittero" lūguma lietas izskatīšana bija noteikta mutvārdu procesā. Likuma "Par valsts institūciju darbību ārkārtējās situācijas laikā saistībā ar Covid-19 izplatību" (*likums stājies* spēkā *2020. gada 5. aprīlī*) 5. panta otrā daļa noteic, ka tiesa administratīvo pārkāpumu lietas izskata rakstveida procesā. Ņemot vērā šo tiesību normu, tiesa nolēma mainīt lietas izskatīšanas procesa veidu no mutvārdu procesa uz rakstveida procesu.

[5] Tiesa, izvērtējusi lietas materiālus kopsakarā ar sūdzības iesniedzējas argumentiem, secina, ka sūdzība nav pamatota.

[6] Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{6} panta devīto daļu tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu, izlemj šādus jautājumus: vai ir noticis administratīvais pārkāpums; vai persona, kuru sauc pie administratīvās atbildības, ir vainīga šā administratīvā pārkāpuma izdarīšanā; vai persona ir sodāma par šo administratīvo pārkāpumu; vai ir apstākļi, kas pastiprina vai mīkstina atbildību; kāds administratīvais sods piemērojams personai; vai apmierināms pieteikums par zaudējumu atlīdzību, kam par labu un kādā apmērā tas piedzenams; kā rīkoties ar lietiskajiem pierādījumiem un citām administratīvā pārkāpuma lietvedības laikā izņemtajām lietām, mantām un piemēroto garantijas naudu.

[7] Pārsūdzētais lēmums pamatots ar šādām tiesību normām.

Ar Autoceļu lietošanas nodevas likuma 2. panta otro daļu, kas noteic, ka nodevu maksā kā par kravas transportlīdzekļu sastāvu, ja velkošā transportlīdzekļa pilna masa pārsniedz 3500 kilogramus. Ja velkošā transportlīdzekļa pilna masa ir lielāka par 3000 kilogramiem un mazāka vai vienāda ar 3500 kilogramiem, nodevu maksā tikai par velkošo transportlīdzekli.

Ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.^{40} panta otro daļu, kas noteic, ka par likumā noteiktā valsts autoceļa posma lietošanu, ja autoceļu lietošanas nodeva nav samaksāta, uzliek naudas sodu pārvadātājam no 500 līdz 1000 *euro*.

No šīm tiesību normām redzams, ka pārvadātāju var saukt pie administratīvās atbildības, ja tiek konstatēts, ka par noteikta smaguma transportlīdzekli nav samaksāta attiecīga nodeva, kas maksājama par to, ka transportlīdzeklis lieto Autoceļu lietošanas nodevas likuma 1. pielikumā noteikto valsts galveno vai reģionālo autoceļu posmu, kā tas noteikts minētā likuma 2. panta pirmajā daļā.

[8] Sūdzības iesniedzējai saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.^{1} panta pirmajā daļā noteiktajām prasībām sūdzībā cita starpā jānorāda, kā izpaužas pārsūdzētā lēmuma nepareizība.

Pārbaudot sūdzībā norādītos argumentus, kā izpaužas pārsūdzētā lēmuma nepareizība, secināms, ka lietā nav strīda, ka pārkāpuma fiksēšanas vieta ir iekļauta Autoceļu lietošanas nodevas likuma 1. pielikumā, un transportlīdzekļa pilna masa ir 3500 kg, tātad par šo transportlīdzekli nodeva par attiecīgā ceļa lietošanu ir jāmaksā. Lietā nav strīda, ka SIA "Fittero" ir atbildības subjekts. Tāpat tiesa konstatē, ka SIA "Fittero" piemērots sankcijā paredzētais minimālais soda mērs 500 *euro*, kā tas noteikts Autoceļu lietošanas nodevas likuma 9.^{1} panta otrajā daļā.

[9] Lietā ir strīds par soda samērīgumu, proti, sūdzības iesniedzēja norāda, ka īsā laika periodā vairākkārt sodīta par vienu un to pašu pārkāpumu, kā rezultātā tai piemēroti naudas sodi 4500 *euro* apmērā. Pārkāpums izdarīts aiz neuzmanības, jo aizmirsies nodevu samaksāt. Sūdzībā izteikti iebildumi, ka SIA "Fittero" nav saņēmusi nekāda veida informāciju par to, ka par konkrēto transportlīdzekli nodeva nav samaksāta.

[10] Tiesa, izvērtējot šos sūdzības iesniedzējas argumentus, atzīst tos par nepamatotiem, un tie nevar kalpot par pamatu pārsūdzētā lēmuma atcelšanai.

[10.1] Attiecībā uz administratīvā pārkāpuma konstatēšanu nav nekādas nozīmes, vai pārkāpums izdarīts aiz neuzmanības vai tīši. Ja pārkāpums izdarīts aiz neuzmanības, tad tas nevar kalpot par pamatu personas atbrīvošanai no administratīvās atbildības, tas nav arī atbildību izslēdzošs apstāklis. Šim apstāklim varētu būt nozīme tika soda veida un mēra noteikšanā. Taču tā kā, fiksējot pārkāpumu ar speciālu kontroles ierīci, neapturot transportlīdzekli, likumdevējs noteicis, ka personām piemērojams sankcijā noteiktais minimālais sods, pārkāpuma izdarīšana aiz neuzmanības nevar ietekmēt soda mēru. Minimālais soda veids un mērs ir naudas sods 500 *euro*.

[10.2] Tiesa kā nepamatotu noraida SIA "Fittero" argumentu, ka Valsts policijai vai Ceļu satiksmes drošības direkcijai būtu jāpaziņo atbildības subjektam par fiksēto pārkāpumu tiklīdz pārkāpums fiksēts. Autoceļu lietotājam nav nekāda tiesiska pamata sagaidīt, ka kāds viņam nekavējoties ziņos par pārkāpumu, lai novērstu atkārtotu pārkāpumu izdarīšanu, jo tāds pienākums nav normatīvi iestādēm uzlikts, un tāds slogs būtu nesamērīgs. Gluži pretēji, Autoceļu lietošanas nodevas likuma 3. pants uzliek pienākumu par nodevas samaksu rūpēties transportlīdzekļa īpašniekam, turētājam vai pārvadātājam.

[10.3] Sūdzībā izteikta neizpratne par to, ka pārkāpums fiksēts 2019. gada 8. oktobrī, bet lēmums pieņemts tikai 2019. gada 6. novembrī. Tiesa norāda, ka iestāde rīkojusies likuma ietvarā un nekādi pārkāpumi nav konstatēti, jo pārkāpums fiksēts ar tehnisko līdzekli, neapturot transportlīdzekli, tāpēc, kā tas pamatoti norādīts pārsūdzētajā lēmumā, ar tehnisko līdzekli (tam speciāli paredzētu kontroles sistēmu) iegūto informāciju nodod apstrādei

VAS "Ceļu satiksmes drošības direkcija", kas informāciju pārbauda un apstrādā, un, konstatējot pārkāpumu, sagatavo protokola- lēmuma projektu, ko nosūta Valsts policijai izvērtēšanai. Savukārt Valsts policija pēc protokola-lēmuma izvērtēšanas un soda piemērošanas nosūta nolēmumu adresātam. Tādējādi ir acīmredzams, ka no brīža, kad tehniskais līdzeklis fiksē pārkāpumu, līdz brīdim, kad Valsts policija paziņo personai protokolu-lēmumu, paiet zināms laika periods. Tiesas vērtējumā viens mēnesis ir saprātīgs termiņš šādu procesuālo darbību veikšanai. Tiesa atzīst, ka Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktie administratīvā pārkāpuma lietvedības procesuālie termiņi ir ievēroti.

[10.4] Sūdzības iesniedzēja norāda, ka par vienu to pašu pārkāpumu īsā laika periodā sodīta vairākkārt. Tiesa šādu argumentu noraida kā nepamatotu. Katra reize, kad transportlīdzeklis pārvietojas par noteiktajiem ceļiem bez attiecīgi samaksātas nodevas, ir atsevišķs administratīvais pārkāpums. Sūdzības iesniedzēja kļūdaini uzskata, ka vairākkārt sodīta par vienu un to pašu pārkāpumu. SIA "Fittero" ir pieļāvusi vairākus atsevišķus administratīvos pārkāpumus.

Saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 35. panta pirmo daļu, ja izdarīti vairāki pārkāpumi, par katru pārkāpumu sods uzliekams atsevišķi. Par vairākiem pārkāpumiem vienu sodu smagākās sankcijas ietvaros var noteikt tikai tad, ja vairāki pārkāpumi konstatēti vienlaicīgi un visus izskata viena un tā pati institūcija, kā tas noteikts minētā panta otrajā daļā. Šajā lietā, kā jau tiesa norādījusi iepriekš, visi pārkāpumi nav izdarīti vienlaicīgi, līdz ar to sods nosakāms par katru pārkāpumu atsevišķi. Attiecībā uz lietu apvienošanu tiesa norāda, ka lietvedību apvienošana iestādē un tiesvedību apvienošana tiesā Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā nav paredzēta, līdz ar to lietu apvienošana nav iespējama. Un pat, ja lietas varētu apvienot, tas nenozīmē, ka varētu apvienot un samazināt, daļēji saskaitīt vai ietvert vienu otrā pārkāpējam piemērotos sodus.

[10.5] Par soda samērīgumu tiesa norāda, ka bargāki soda mēri Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 149.[40] pantā ir spēkā no 2017. gada 1. janvāra. Pirms tam sodi bija ievērojami mazāki un atbildības subjekts bija tikai transportlīdzekļa vadītājs (nebija pārvadātājs). Likumprojekta "Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā" anotācijā norādīts, ka sodi ir jāpalielina, lai motivētu transportlīdzekļa vadītājus un pārvadātājus aktīvāk maksāt autoceļa lietošanas nodevu, lai novērstu situāciju, ka ir izdevīgāk maksāt sodu, nevis autoceļa lietošanas nodevu. Tādējādi likumdevējs ir izvērtējis soda samērīgumu un lietderīgumu, nosakot taisnīgu un pārkāpumam atbilstošu sodu, lai sasniegtu sodīšanas mērķi, proti, lai personas godprātīgi maksātu autoceļu lietošanas nodevu un šo naudu varētu novirzīt valsts autoceļu pārvaldīšanai, uzturēšanai, atjaunošanai un attīstībai *http://titania.saeima.lv/LIVS12/SaeimaLIVS12.nsf/0/47C4B989677DA092C225804C00229527?OpenDocument*.

[10.6] Pārsūdzētajā lēmuma pamatoti norādīts, ka Administratīvā procesa likuma tiesiskais regulējums, tostarp tiesību principi uz administratīvo pārkāpumu lietām jau no 2012. gada 1. jūlija nav attiecināmi, jo šajā datumā stājās spēkā būtiski grozījumi Latvija Administratīvo pārkāpumu kodeksā, kas izslēdza Administratīvā procesa likuma piemērošanu administratīvā pārkāpuma lietvedībā, tostarp arī izslēdzot tiesību normu, ka lēmums administratīvā pārkāpuma lietā ir administratīvais akts.

[11] Ņemot vērā spriedumā izvērtētos apstākļus un izdarītos secinājumus, tiesa atzīst, ka ir noticis administratīvais pārkāpums, SIA "Fittero" ir vainojama šī pārkāpuma izdarīšanā un saucama pie administratīvās atbildības, soda veida un mēra izvēlē ievērots tiesiskais regulējums, apstākļiem, kas pastiprina vai mīkstina atbildību, šajā lietā nav nozīmes. Tādējādi pārsūdzētais lēmums ir atstājams negrozīts, bet sūdzība noraidāma.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa 289.[12] panta otrās daļas 1. punktu un 289.[18] pantu, tiesa

nosprieda

atstāt negrozītu Valsts policijas Galvenās Kārtības policijas pārvaldes 2019. gada 28. novembra lēmumu Nr. 20/3/3-2861 (administratīvā pārkāpuma protokols-lēmums Nr. CN 00018034), bet SIA "Fittero" sūdzību noraidīt.

Spriedumu var pārsūdzēt Zemgales apgabaltiesā 10 darba dienu laikā no pilna sprieduma pieejamības dienas tiesas kancelejā, iesniedzot apelācijas sūdzību Zemgales rajona tiesā.

Pilns spriedums pieejams tiesas kancelejā 2020. gada 12. maijā.

Tiesnese I. Putra